

Sprawozdanie z przebiegu i wyniku konsultacji społecznych w sprawie projektu Programu Wieloletniego „Budowa Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku”.

W odpowiedzi na ogłoszone konsultacje społeczne w sprawie projektu Programu Wieloletniego „Budowa Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku” uwagi do projektu zgłosiła jedna osoba – Pani dr inż. arch. Joanna Kabrońska. Uwagi zostały ujęte w 5 punktach (**Wstęp, Muzeum II Wojny Światowej: cele i wartości, Konflikt wartości, Możliwe rozwiązania, Podsumowanie**) i odnosiły się w większości do I i II części projektu.

We *Wstępie* autorka zauważa, że budowa Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku jest zadaniem bardzo potrzebnym, ale również bardzo trudnym, ze względu na to, że pamięć o wydarzeniach II Wojny Światowej nadal wzbudza kontrowersje.

W punkcie zatytułowanym *Muzeum II Wojny Światowej: cele i wartości* autorka w nawiązaniu do 5 i 9 strony projektu Programu stwierdza, że cele Muzeum obejmują szeroko rozumianą politykę pamięci (kształtowanie wiedzy o wydarzeniach wojennych) oraz zadania naukowe i edukacyjne. Odnosząc się jednocześnie do spodziewanej formy obiektu i charakteru ekspozycji, podkreśla, że budynek Muzeum ma być atrakcyjny zarówno pod względem narracyjnym jak i wizualnym.

W punkcie 3. *Konflikt wartości* autorka zauważa, że założenia programowe Muzeum naznaczone są nieusuwalną sprzecznością dotyczącą oczekiwań względem niego. Stwierdza bowiem, że trudno jest uniknąć ukazania okrutnych i przerażających wydarzeń II Wojny Światowej (okrucieństwa, zła i cierpienia) w sposób atrakcyjny i pociągający.

W punkcie zatytułowanym *Możliwe rozwiązania* autorka proponuje aby stworzyć taki obiekt, który pogodzi oba te sprzeczne oczekiwania tj. ukazanie okrucieństwa wojny i atrakcyjną formę narracji. Jako przykład udanego rozwiązania tego rodzaju problemu podaje z jednej strony berlińskie Muzeum Żydowskie, zaprojektowane w postaci *Mahnmal* (pomnika – ostrzeżenia), które swoją formą architektoniczną ma świadczyć o niegodziwości wojny, a z drugiej „laboratorium społeczne” Beit Ha Shoah Museum of Tolerance w Los Angeles, które składa się z dwóch odrębnych części (o dwóch różnych założeniach), realizujących jeden cel – pamięć oraz promowanie wybranych wartości i postaw obywatelskich. Autorka podkreśla, że właściwym rozwiązaniem programowo – przestrzennym dla Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku jest właśnie przykład tej drugiej placówki. Ważne jest, aby budowane Muzeum zarówno poprzez swoją nazwę, jak i charakter narracji, przekazywało kolejnym

pokoleniom pamięć o bolesnych doświadczeniach II Wojny Światowej, w sposób nie traktujący jej instrumentalnie i nie czyniący z niej narzędzia bieżącej polityki historycznej.

W punkcie 5 *Podsumowanie* autorka sugeruje aby w Muzeum przedstawione zostały także te wydarzenia, których interpretacja nie została do końca uzgodniona oraz te, które odchodzą w zapomnienie – na znak, że cel Muzeum (ukazanie II Wojny Światowej w wielu jej aspektach) jest rzeczywiście realizowany.

Stanowisko Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Zgłoszone do projektu Programu Wieloletniego „Budowa Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku” uwagi mają charakter komentarzy, w których autorka, zgadzając się ze wszystkimi tezami i celami programowymi Muzeum, stawia pytanie o uniknięcie – jak zauważa – *nieusuwalnej sprzeczności związanej z oczekiwaniami względem Muzeum: jak przedstawić jedno z najważniejszych i najboleśniejszych doświadczeń, jakie stały się udziałem ludzkości i jednocześnie sprawić, by Muzeum stało się ważnym punktem na turystycznej mapie Gdańska i Pomorza*. Sugeruje przy tym stworzenie takiej formy obiektu Muzeum, poprzez którą zostanie zachowany i autentyzm tamtych wydarzeń, i atrakcyjny sposób przekazu.

Od początku uzgadniania koncepcji wystawy głównej jej twórcy mieli świadomość zagrożenia wynikającego z metody narracji związanej z niebezpieczeństwem szukania w niej wątków sensacyjnych i niezwykłych, które mogłyby układać się w filmową opowieść, a która wdrukowana w popkulturowe ramy, naruszałaby wręcz godność ofiar i wykrzywiała ideę edukacji ludzi młodych. Jednak już na etapie wstępnym tworzenia Muzeum zdołano uniknąć tego rodzaju pułapek. Przyjęto bowiem zasadę szacunku do faktografii, ale też tonowania narracji, dopasowywania jej do wieku odwiedzających i przede wszystkim unikania epatowania okrucieństwem. Emocjonalny wyraz ekspozycji głównej w żadnym wypadku nie będzie naruszać wypracowanych kanonów opowieści typowej również dla miejsc pamięci. Uczucia zwiedzających jak i godność ofiar są najważniejszymi odniesieniami dla twórców tego, propagującego treści humanitarne, Muzeum. Dotrzymanie tych założeń jest też głównym celem firmy NV Tempora SA z Brukseli, odpowiadającej za wymiar artystyczny, ale też emocjonalny wystawy głównej.

Na uwzględnienie zasługuje również kolejna uwaga autorki dotycząca celów edukacyjnych placówki, wyrażona w definicji „laboratorium społecznego”. Muzeum II Wojny Światowej będzie bowiem miejscem kształtowania i promowania postaw takich jak tolerancja, solidarność, odwaga, odpowiedzialność i godność. Będzie też – jak zauważa

autorka uwag– miejscem swobodnej wymiany myśli oraz idei. Stanie się także miejscem dyskusji o tych wydarzeniach, o których różne społeczności i narody chciałyby zapomnieć. Muzeum będzie także – zgodnie ze zgłoszonym postulatem – miejscem badań nad tymi problemami II wojny światowej, których interpretacja nie została jeszcze uzgodniona.